

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Martis vigesima-
secundæ mensis Decembris, anno Domini M. DCC. XLIV.*

M. JACOBO VERDELHAN DES MOLES,
Doctore Medico, Præside.

An Temperamenti diversitas, à diversâ fibrarum constitutione?

L

ERITUM te juvat Medicum haberi; humanum corpus in primordiis sedulò inquire; impigri meta laboris, ipsius cognitio. Propositi tenax, quot naturæ deteges arcana, quorum solerti ingenio alia, alia oculis investigabis. Naturam sibi semper similem singulas singulorum corporum partes, unâ velut elementari materie constasse deprehendes; genio indulge: hanc ageriem puta, *partium minimarum, simplicium, terrestrium, vixque corporis viri-*

A

bus mutabilium, quæ glutinis cujusdam ope tenuissimi unita, fibrillas dant omnium minimas, seu villos simplices, teretes, distractiles, elasticos, &c. Fibrillæ plures in unum aggestæ, varios in fasciculos, aut in diversa abeunt strata; sicque arte non parum mirandâ, singulas corporis partes efformant; harum omnium concurfu, & variâ dispositione nostra stupenda exurgit machina: dissimilium usu & structurâ, dissimilia forsan suspicaris rudimenta; at fuge, quamlibet partem texturâ solùm dissimilem edocebit naturæ simplicitas, accurata partium embryonis vincit observatio. Verùm curiosus naturæ percrutator altiora indagare contendis. Quantus tibi imminet labor? vel ipsi doctiores hærent in incerto, quâ arte molecula vermiculi formâ fluido innatans, aut in ovulo inclusa, evolvatur, accrescat, quodnam prius efformetur organum, quâ vi, quo duce advenitur, cohæreant, agantur omnes & singulæ partes.

*Compago mira corporis nostri, dei
Miraculum est solertia.*

Naturæ mysteria tutius admiraberis, quam temerè percrutaberis. *Natura jussus dei est quæ res est id quod est, & agit quod agere jussa est. Discernuntur & auferuntur omnia membra simul, non alteram altero prius, nec posterius. Quæ tamen naturâ sunt majora minoribus priora conspiciuntur, licet non prius genita sint. Ex legibus ortui coarævis, à determinatâ partium structurâ & positione fluentibus, singulis animatæ machinæ organis obeundi functiones nec impedita, nec retardata inditur facultas. At quanta varietas? Quot in diversis individuis observanda discrimina? Non morbi quidem sed *idiosyncrasia*, seu specificæ temperici fons & origo; quæ sanè temperies à villorum naturali constitutione repetenda.*

I I.

CUNCTARUM corporis humani partium substantiam, molem, figuram, situm, connexionem, structuram, communicationem, numerum sectionibus anatomicis quantumvis sedulâ manu inquiras, detegas, mechanisimi corporei modum desiderabis, nisi solidorum actiones, & fluidorum vires, simul & seorsim exploraveris. Fibra quævis distentionis & restitutionis capax, vi quâdam *nativâ* donatur, quâ distenta pristinum nititur recuperare statum. Hanc *elaterium* seu vim elasticam dixere. Prævia adit distractio, & causa distrahens auferatur. Musculum, tendinem, nervum transversim seca, *elaterii* palam erunt effectus. Vis elastica pro diversâ partium texturâ, nexu, situ, mollitie, flexibilitate, innumeros intentionis aut remissionis gradus obtinet. Huic propè similis, nec satis forsan explorata, actio tonica, villo in omni sensili deprehenditur, quæ absque præviâ distractione sui præbet indicia haud obscura; non voluntatis sed liquidî animalis, seu generis nervi soboles. Hujus major, nunc minor est energia. Vigiliâ intenditur, remittitur somno, morte cessat. Tristitiæ, gaudii, iræ, furoris, mœroris, irritationis stupendos expendit effectus, haud dubia præstò sunt vis illius argumenta: & hujus & illius vis, carnea omnis fibra particeps, insuper vi propriâ musculari dictâ insignitur. Hic autem hujus exponere mechanismum abs re foret. Triplex actio enumerata, vel motus est, vel ad motum nixus, qui à fluidis pendet & oritur: horum dotes physicè explorantes, tres sibi que mutuo opitulantes motus animadvertemus. Unum ab ipsâ fluiditate, liquida enim *moleculis* summè ductilibus, laxis, mollibus constantia, vel

levissima causa impellenti obsequuntur³: circulatorium & *projectilem* alium, quo fluida vi cordis acta, arteriarum systole pressa, musculorum actione propulsa singulas corporis partes alluunt, vivifico quolibet liquore irrorant, sicque totius economiæ animalis ordinem tuentur atque mechanismum. *Vivalem* tertium; intestinus dicitur, particularum in sese invicem, & in vasa impingentium motio, quâ sese atterunt & atteruntur, mutant & mutantur, adeo ut succorum elaboratio succedat & defœcatio. Solida inter & fluida irrequieta lucta, indefinens prælium: amico illo dissidio stat vigetque sanitas, quæ quâdam donatur *latitudine*, &c. modo nostris usibus non sit inepta; undè exurgit *temperies*, remotè à diversâ humorum pendens fluiditate, & varia eorum determinatione, liquida enim vasis coercita, cujuslibet loci, formæ & sitûs capacia, infinitè diversos fluiditatis gradus ab ipsâ solidorum actione nanciscuntur.

I I I.

PRO diversitate fibrarum constitutionis, tensionis scilicet, laxitatis, flexibilitatis, mollitiei, rigiditatis, &c. variat solidorum vis & actio; chorda non uno eodemque modo texta, tensa sibi communicatum diutius motum conservat, latius propagat; quidni diversa fibrarum constitutio, variam ipsis impertiret energiam, & consequenter majorem aut minorem, sexcentisque modis variatam in contenta fluida actionem? Musculi, tendinis, cujuslibet visceris usum adverte, perscrutare fabricam, diversam texturam intendere motum aut minuere exploratum habebis. Ultrâ refragaris. Singulas hominis ætates explora; incrementi, statûs, decrementi causam & mechanismum meditare: pulposas primùm, molles, flexiles, distensionî faciles, dein firmiores, sitûs tenaciores, rigidas tandem & motui ferè impares fibras agnosces. Ex illâ fibrarum constitutione, lentus & æqualis, rapidus & sæpè sæpius inordinatus, tardus & minoribus in vasis vel propè nullus motus impertitur humoribus: quid plura? athletam, debilem, mitem, iracundum, ingeniosum, stolidum, sanum, morbo tentatum intuere. Diversa functiones adimplendî aptitudo, ex dispari fibrarum tensione, laxitate, contractione dissimili, in contenta fluida non eadem actione; hinc infinitæ *temperiei* mutationes, infinita discrimina.

I V.

NISI quis noverit qualis à principio fuerit constitutio in corpore primas tenens, quæ homini conducant, proferre par non erit. Cujusque morbi tanta magnitudo est, quantum à naturali statu recedit, quantum verò recedat, is solus novit qui naturalem habitum ad amissum tenuerit, hæc prima constitutio, naturalis habitus *temperies* cuique peculiaris à naturâ concessa, & pro *temperiei* diversitate, variat & causæ morbificæ vis, impetus, nec minus dispar curatoria methodus. Quàm autem arduum apprimè callere, quid temperamento adscribendum, quid denegandum; quo usque integrâ sanitate intendatur, vel remittatur tonus fibrarum. Is nodum solvit cui absoluta anatomie cognitio, perspecta humorum indoles, utriusque mechanices æquâ lance actio ponderata, quem non fugit quid possit victus, quid valeat consuetudo, quid det solum, quid operetur aër: quem non latet stricium mentis cum corpore commercium: cujus experientia ratiocini:

4

nio ducitur, ratio experiētiā fulcitur. Claudicat Medicina, solā observatiōe innixa; luminibus orba, solo ratiocinio suffulta; soli rationi consulens titubat sophista, observatiōe & experiētiā superbiens cœcutit empiricus, utrāque duce firmo tutoque pede incedit methodicus.

V.

ANTIQUI Medicinæ proceres æqui rerum æstimatores, motuum naturæ seduli exploratores, diversam diversis in hominibus temperiem agnoverunt: temperamenta enim in calida, sicca, humida, frigida distinxere, nec causam attigerunt, horum opinioni parum refragatur. Eisdem diversis in hominibus prædominari qualitates non distemur, verum à variâ fibrarum constitutione repetendas ultro asserimus; exindè enim vera & genuina temperiei ut ut compositæ facili negotio erues æthiologiam: nec arguas à primis rerum elementis deducendam temperiem, nos latec horumce elementorum natura & forsan in æternum nos latebit. Objicies forsan humori cuidam prædominanti adscribenda temperamenta: sanguini nempe, bili, &c. sicque biliosum, sanguineum, &c. temperamentum. Ast ne animum altius opinione imbuas; effectum non causam prædicas: fluida: genisim à solidorum actione mutuantur, hæc non temperamentorum, sed dominantium humorum sint nomina: nec infles temperiei mutationes à fluidis determinari, hæc siquidem indole, motu variant; symbolum certè conferunt; ast conjuncta semper causa vaporum actio, ex quâ diversæ constitutiones quæ, ab optimâ sanitate, specie non differunt, sed majoris aut minoris ratione.

Ergo Temperamenti diversitas, à diversâ fibrarum constitutione.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Josephus-Exuperius Bertin.</i>	<i>M. Gedeon de Rabours.</i>	<i>M. David Vasse.</i>
<i>M. Joannes-Ludovicus-Livinus Bande de Lacloy, Bibliothecæ Facultatis Præfektus.</i>	<i>M. Laurentius Ferret, Chirurgie Gallicæ Idiomate Professor.</i>	<i>M. Andreas-Joseph Scron.</i>
<i>M. Carolus Dionis.</i>	<i>M. Joannes Midy.</i>	<i>M. Thomas-Renatus Gaspier.</i>

Proponebat Parisiis, PASCASIUS BORIE, Palensis, Doctor
Monspelienfis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1744, à sextâ ad meridiem,